TÜRKMEN
TÜRKÇESİ

TÜRKMEN

TÜRKÇESİ

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

TÜRKMENCE OKUMA VE ANLAMA İLE İLGİLİ DERSLER

TL 2043 TÜRKMEN TÜRKÇESİ OKUMA-ANLAMA I
(TÜRKMEN TÜRKİSH READİNG COMPRHENSİON I)

TL 2048 TÜRKMEN TÜRKÇESİ OKUMA-ANLAMA II
(TÜRKMEN TÜRKİSH READİNG COMPRHENSİON II)

TÜRKMEN
TÜRKÇESİ

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

TÜRKMENCE OKUMA VE ANLAMA İLE İLGİLİ DERSLER

DÜŞÜNMEK ÜÇİN

- OKAP BİLMELİ
- DİŇLÄP BİLMELİ
- AŇLAP BİLMELİ

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

Ders Kodu	Yarıyıl	Ders Adı	T/U/L	Türü	Öğrenim Dili	AKTS
TL 2043	1	Türkmen Türkçesi Okuma-Anlama I	2		Türkmence	3

Dersin amacı,

- *öğrencinin kendisiyle,*
- *ailesiyle,*
- *çevresiyle ve*
- *özel günlerle*

ilgili metinleri okuma anlama becerilerini geliştirmektir.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

EDEBİYATLAR VE DİĞER KAYNAKLAR

BABAYEV, K., (1972) Türkmen Diliniň Praktiki Stilistikası. Aşgabat.
BABAYEV, K., (1982) Resmi Dokumentleriň ve Iş Kagyzlaryň Dil Medeniyeti. Aşgabat.
BABAYEV, K., (1983) Diliň Obrazlı Şerişdeleri. Aşgabat.
BABAYEV, K., (1983) Dokumentleriň ve Iş Kagızlarınıň Türkmen Dilinde Yazılışı. Aşgabat.
BABAYEV, K., (1983) Türkmen Diliniň Stilistikası. Aşgabat.
BABAYEV, K., (1989) Türkmen Diliniň Stilistikası. Aşgabat.
GELDİMIRADOV, A., (1983) Türkmen Edebi Dilinde Variantlaşma. Aşgabat:Ilım.
NEPESOV, G., (1993) Türkmen Edebi Diliniň Publisistik Stili. Aşgabat.
NIYAZOV, S., (1994) Stilistikanı Övretmegiň Esasları. Aşgabat.
ŞIHIYEVA, O., (1996) Türkmen Dili ve Sözleyiş Sungatı.
TÄÇMIRADOV, T., (1976) Türkmen Edebi Diliniň Orfografiyasınıň Sovet Dövründe Formirlenişi.Aşgabat.
TÄÇMIRADOV, T., (1978) Türkmen Diliniň Orfoepik Sözlügi. Aşgabat.
TÄÇMIRADOV, T., (1979) . Dil Medeniyetiniň Meseleleri. Aşgabat.
TÄÇMIRADOV, T., (1979) Türkmen Sözleýiş Medeniyeti Boyunça Oçerkler. Aşgabat.
TÄÇMIRADOV, T., (1980) Sözleyiş Medeniyetiniň Aktual Meseleleri. Aşgabat.
TÄÇMIRADOV, T., (1988) Türkmen Sözleyiş Medeniyetiniň Käbir Meseleleri. Aşgabat.
JANOS SİPOŞ (2012) TÜRKMEN KÜLTÜREL ARAŞTIRMALARI CD-I,II
TÜRKMEN RADİYO OYUNLARI (2011) Türkmen Türkçesinde CD-I,II
GARABAYEV, B., (1994) Türkmençe-Türkçe Gepleşik Sözlügi. Aşgabat: Gözyetim.
GÜCÜKOV, S., (1997) Alkışlar-Dilegler Sözlügi. Aşgabat.
DURDIYEV, H., (1993) Gözellik: Estetiki Söhbet. Aşgabat: Magarıf.
SARIYEV, B., (1994) Türkmen Sözleyşiniň Altın Sözlügi. Aşgabat:Magarıf.

OKUMA-ANLAMA

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Дашары юртлы мыхманларың Түркменистандан алып гидйән иң говы «ядыгәрлик совгатларының» бири хем эйленен гоюн дерсинден тайярланан габа түркмен телпегидир. Дашары юртлы сыяхатчылар оны улы хөвес билен сатын алып, түркмен халкының милли дәп-дессурының бир бөлежигини өз янлары билен алып гидйәрлер.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Телпек гадымы дөвүрлерден хәзирки гүнлере ченли өзүниң дашкы гөрнүшини хич хили үйтгетмеди ве халкың арасында өз әхмиетини йитирмеди. Ол хәзирки гүнлере ченли уланылып, Түркменистаның халкының арасында улы мешхурлыкдан пейдаланып гелйәр.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Дурмушың хәзирки заман йөрелгелери боюнча телпек гүнделик гейилмесе-де (яшулы несилден башга), милли лыбаслы түркмен жигитлериниң ахалтеке бедевлериниң үстүнде келлелери түркмен телпекли догумлы ерине етирйән оюнлары билен чыкыш эдйән тойларыны оларсыз гөз өңүне гетирмек мүмкин дәл.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Телпек совукдан, ягышдан, елден хем-де якып барян гүнден гораяр. Ол адам бедeнинде аматлы температураны сакламак билен, өз дашкы гөрнүшини йитирмейәр ве айратын бир идеги талап этмейәр. Бизиң ата-бабаларымызың йылылык техникасының ве термодинамиканың канунларыны билмеселер-де, келлә гейилйән зады акыллы-башлы чөзмеклери өрән гең галдыряр. Ынсан эллериниң шейле тәсинликлери дөретмегини кәмиллик дийип хасап этсек өте гечдигимиз болмаз.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Хәзирки заман телпек уссаллары дери эйлемекликде өз ата-бабаларының дәплерини довам этдирйәрлер. Тиркеш Оразмәммедовың дери эйлейән уссаханасында шөхратлы түркмен телпеклериниң тайярланышыны гөзүң билен гөрмек боляр.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Телпеги тайярламак өрән көп зәхмети талап эдйән иш. Оны тайярламага улы машгаланың әхлиси гатнашяр, хат-да Тиркеш аганың иң кичижек агтыжагына хем иш тапыляр. Гоюн дерисини эйлемек улы уссатлыгы, башарныгы ве тежрибәни талап эдйәр. Эгер-де гузы семизже, сагдын болан ягдайында ёкары хилли дери чыкяр, алтын дерини эйлемек еңил боляр.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Шунлукда, илкинжи важып ишлериң бири гоюн дерисини эйлемек болуп дуряр. Оны энтек чиг ягдайында алярлар хем-де эгленмән ише башлаярлар. Дерини говы эдип дузлаярлар, соңра долаярлар хем-де бирнәче гүн гойярлар. Дуз дериниң узак вагтлап берк ягдайда болмагына тәсир эдйәр, соңра оны дуздан арассалаярлар, дерини ювярлар хем-де гурадярлар. Дериниң көлегели ерде гурадылмагы хөкмандыр. Себәби шөхлесини боллук билен эчилйән бизиң гүнешимиз олары гаты гурадып, саң гаты эдип гояймагы мүмкиндир. Тиркеш ага соңра дерини юмшатмак ве ягсызландырмак үчин гадымы усулы уланяр: ол дерә туршы сүйди ве бугдай унуның сувук хамырыны бол эдип чаляр.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Дери ене-де өзүне герек болан маддалары синдирип, томусда бир хепде, гышда болса ики хепде ятяр. Өзи хем туршы сүйди ве сувук хамыры чалмак ишлерини хер гүн гечирип дурмалы. Ишиң жемлейжи тапгырында дерини ювярлар, гурадярлар ве газаярлар – ине дери мундан бейлеки ишлер үчин тайяр. Тиркеш агада телпеги тикмек үчин иш гураллары о диен көп дәл: ики саны дарак, тикин иңңеси, ак ве гара сапак дүкжелери ве оймак бар.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Огланлар үчин телпеклер гузының ак баганалы дерисинден тикилйәр. Геймәге аматлы ве еңилжек телпежиклер чаганы гүнден ве ягышдан гораяр. Етгижеклер ве яш огланлар эсасан хем бейик болмадык ягты реңкли телпеклери геййәрлер. Етишен эркек адамлар дүрли бейикликдәки ве дүрли узынлыкдакы йүңи болан чал ве гоңур реңкли гөрнүшлерини геймеги халаярлар. Ак реңкдәки телпеклери хорматлы яшулылар айратын белленилип гечилйән дабараларда геййәрлер.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Түркмен телпеклериниң бейиклиги нәме билен баглы диен совалымыза телпекчи: «Яшулының сакалы нәче узын болса, онуң телпеги хем шонча бейик болмалы» дийип, йылгырып жогап берди. Ине милли геймлери тикмегиң усулларының бири өзболушлы кадалары билен асырлардан асырлара ашып довам эдип гелйәр. Уссалар түркмен халкының парасатлы дессурларыны, дурмуш йөрелгелерини ятдан чыкарман, телпек тикмегиң гадымы усулларыны аявлы саклаярлар хем-де несилден несиле гечирип гелйәрлер.

TÜRKMEN TÜRKÇESİ

11-nji hepde:

Giyim-Kuşam ile ilgili Türkmence metinler

Ш.АКМУХАММЕДОВЫҢ «Телпек сатыжҗысы» атлы сураты.
Александрина ЕВСТИГНЕЕВА, Х.МАГАДОВЫҢ фотосураты